

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Екатерина Въткова Тодорова

Нов български университет

Департамент: Здравеопазване и социална работа

Професионално направление: 7.4. Обществено здраве

На дисертация на тема: Модел за комплексно логопедично-функционално изследване, идентифициране и диференциране на видове и подвидове плавностни нарушения на речта

С кандидат: Елка Георгиева Горанова

За присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ в професионално направление: 7.4. Обществено здраве

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на докторанта

Елка Георгиева Горанова завършва магистърското си образование по Специална педагогика, специалност: Логопедия, през 1995 г. в ЮЗУ „Н. Рилски”, гр. Благоевград. От същата година е практикуващ логопед, а от 2004 г. е назначена на длъжност асистент в катедра „Логопедия“ към ЮЗУ. Елка Горанова е преподавател в бакалавърски и магистърски курсове от програмите по логопедия, свързани както с изучаването на говорно-езиковата патология (основи на логопедията, заекване, ринолалия, езикови нарушения), така и с особеностите на емоционалното, поведенческото и социалното функциониране при деца с нарушения в развитието (психология на аномалното развитие, емоционално-поведенчески нарушения).

Научноизследователската дейност на докторантката е впечатляваща по качество и обем. Участник е в 17 национални и международни научни

форуми и в 11 научноизследователски проекта. Научните ѝ интереси са основно в изучаването на заекването и нарушенията на плавността като цяло. Докторантката е автор (самостоятелен и в съавторство) на 9 научни статии, публикувани в национални и международни научни издания. По темата на дисертационният труд са реализирани шест публикации в списания и в сборници от научни конференции. Установени са 12 цитирания, което е безспорно доказателство за научната стойност на публикациите.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представения дисертационен труд

Предмет на представената докторска дисертация на Елка Горанова е изследването е вариабилността и изменчивостта на симптомите на заекването при изпълнение на различни задачи и изисквания на средата. Обект на научното изследване са нарушената плавност, от една страна, и функционалното състояние, от друга, при изпълнение на различни по вид говорни задачи от лица със заекване. Основната цел е създаването и проверката на модел за комплексна оценка на говорното поведение, включващ обективно измерими параметри, които да послужат за сформирание на подгрупи заекващи, различаващи се помежду си по различни показатели. За осъществяването ѝ Горанова интегрира методите на класическата логопедия за оценка на говорната симптоматика при заекване с методи за оценка на функционалното състояние, чрез използването на специализирана апаратура.

Многообразието от теоретични модели в областта на заекването и липсата на еднозначен отговор на въпроса, кои са етиологичните фактори, които го причиняват, детерминират необходимост от използването на различни подходи за оценка и формулиране на диагностични и диференциално-диагностични критерии. В този смисъл изследвания

проблем е иновативен и актуален както в научно, така и в научно-приложно отношение, тъй като е свързан със създаването на модел за комплексна оценка (логопедична и функционална), в полза на идентифицирането и диференцирането на различните видове и подвидове нарушения на плавността. Това е и основният принос на дисертационният труд. Моделът дава възможност за обективно измерване на различни показатели в различни говорни ситуации, с отчитане на различни условия на средата, съобразени с пола и възрастта на заекващия.

Създаденият компютъризиран метод към създадения модел, който събира, обработва и изчислява 147 логопедични параметъра за използваните пет говорни задачи, предоставя възможност за бърз анализ на получените резултати, което има своята сериозна научно-приложна значимост.

В научно отношение дисертационният труд е ценен, тъй като от една страна верифицира вече съществуващи данни в областта на заекването и не потвърждава други (напр. отхвърляне на „парадоксалното намаляване“ на пулса по Alm, от 2007 г.; или отхвърляне на твърдението, че „усилието“ което се наблюдава (вкл. съпътстващите движения), по време на спазмена говорна продукция при възрастни не е свързано с високо нервно напрежение). Получените резултати предоставят и някои нови данни, в полза на по-детайлното проучване на говорното поведение при заекване. Необходимо е да се отбележи и факта, че за първи път в България, при оценка на заекване се измерват и параметри на вариабилността на сърдечна честота.

Замисълът за научно изследване, неговата организация и приложените инструменти за изследване, направените качествени анализи, допълнени с количествени параметри на оценка, направените интерпретации, базирани на статистически анализи са впечатляващи и заслужават адмирации. Направените обобщения имат сериозен научен и практически принос за логопедията.

Позитивните страни на представения дисертационен труд се отнасят до:

- актуалност на темата;
- иновативност на изследователския инструментариум,
- систематично изследване, интегриращо параметрите на логопедичния статус, с оценка на физиологични показатели, в полза на диагностичните и диференциално-диагностичните критерии при заекване;
- приложна стойност на получените резултати.

III. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към представения ми за становище дисертационен труд. Той напълно отговаря на високите стандарти за докторска дисертация.

Единствените ми препоръки към докторантката са насочени към нейни бъдещи разработки, в които да се изведат подобни диференциално-диагностични критерии между нарушената плавност при различни говорни (заекване) и езикови (дисфазия) нозологии.

IV. Заключение

В заключение предлагам на членовете на Научно жури да присъдят образователната и научна степен „Доктор“, в професионално направление 7.4. Обществено здраве на Елка Георгиева Горанова.

13. 06. 2016 г.

доц. д-р Екатерина Тодорова